

Cavalcarem conte a conte

Qui nassos ha decidit que la hipocresia mesurada és millor que l'honestedat brutal?

Hem demanat a l'escriptora i traductora Carlota Gurt que comentí cadascun dels tretze contes del recull *Cavalcarem tota la nit* (<https://www.grup62.cat/livre-cavalcarem-tota-la-nit/309717>), premi Mercè Rodoreda 2019, a partir de les frases que n'hem destacat nosaltres. Aquí en teniu el resultat.

Foto: C.G.

1. Les comportes

«I ara què, Albert? Ara què? És arriscat. O no. Que ja som adults. Tira-t'hi de cap, Albert, tira-t'hi.»

Albert, rei, no siguis cagat. Que sí, que potser t'hi tires i resulta que la piscina és buida i t'esberles el cap --el teu melonet preciós ple de llavorettes intel·lectuals-, o potser no, potser no t'hi tires i et marceixes de penediment, de pena, de tedi, i el meló se't fa agre i ja el pots llençar. Quina impotència, la vida, eh, la malparida no permet fer provatures, tot és terroríficament definitiu. Jo de tu em llegiria allò de Descartes i el bosc (googleja: Descartes fôret, a mi em va convèncer, t'ho ben juro), i escolta't els vells quan diuen que es penedeixen sobretot del que no es van atrevir a fer. I ara tots, cridem-li fins a l'afonia: Albert, tira-t'hi d'una vegada, burro!

2. La volta que els cobria

«De què els hauria servit, la por, si tampoc no es podien fer enrere?»

Farta, n'estic que m'expliquin que la por té el seu fonament en l'evolució de l'espècie, que és un mecanisme de supervivència, que surt de l'amígdala animal. La por és bona, útil, necessària, ens repeteixen. Badallo de sentir-ho. Quan la por no serveix de res, val més que t'hi untis unes torrades i te la mengis com puguis. La recomanació del xef: amb oli de tòfona i una mica d'amor passa millor, perquè sempre és una mica amarga.

3. Cyrano

«Els únics que ho entomen com cal són els nens.»

Per què els adults abandonem la franquesa? Qui nassos ha decidit que la hipocresia mesurada és millor que l'honestedat brutal? Per què no tenim pebrots de ser més transparents? Per què eufemitzem el món? Tan insuportable és la veritat? Voleu dir? A mi el que em sembla insuportable és la mentida i el fingiment.

4. L'estiu etern

«La realitat és un entrebanc i mai no s'assembla al paradís que tinc dins el meu cap.»

Dins del cap tinc una realitat on tot va a l'hora, com aquells circuits impossibles amb mecanismes i cordes i pilotes i molles i engranatges que funcionen al mil·límetre: la meua realitat de rellotgeria. La perfecció és mentalment massa gratificant per prescindir-ne. I tu em diràs que la perfecció no existeix i te me'n riuràs a la casa. Paradisos?, m'escarniràs, no siguis ingènua! I jo: Que sí, hòstia, que si no creiem en paradisos inexistents, som morts. (Ara sortirà aquell que em dirà romàntica, idealista, com si fos un insult: no patiu, porto la kalàixnikov mental incorporada.)

5. Bèsties carnívores

«Li deien que venjar-se no serviria per a res, que no apagaria la ràbia.»

Au, teniu, el discursset ancestral, cristianíssim (bé, cristià del Nou Testament, perquè el déu de l'Antic era venjatiu com una mala cosa): el perdó com a idea sempre moralment superior a la venjança, que no seria més que una baixesa irracional de l'home incapaç de dominar-se. Curiós, oi? La por és animal i ens diuen que és bona, la venjança també és animal, però es veu que és dolenta: ontologia moral manipuladora. El perdó, l'elixir que ens hem de beure per mor de la convivència. Diuen. Que sí, que molt bé, però jo necessito proves empíriques -mostres representatives, estadístiques, dades extrapolables- que em demostrin que és així. Algun Popper a la sala que em pugui falsar que la venjança també cura? Escriure també pot ser una venjança.

6. La terra no em gronxa([https://www.catorze.cat/noticia/13671/terra/no/em/gro\)xa](https://www.catorze.cat/noticia/13671/terra/no/em/gro)xa)

«I què si m'agradava nedar? Tant m'hauria costat deixar-ho, resignar-me? Quin preu tenen els desitjos?»

No es pot tenir tot. Ho diu tothom. Ho sap tothom. Nedar i guardar la roba. Impossible. Impossible? Com ens ho hem de fer per triar? (Que no us enganyin: el mètode de desfullar la margarida no funciona). Com s'aprèn a desitjar només una cosa? A deixar de desitjar? Que algú ens n'ensenyi d'una punyetera vegada! (I ara vindràs tu i em parlaràs dels estoics, que ja et conec.) I sí, clar, tot allò de l'acceptació, que no és el mateix que la resignació, etc. Altre cop badallo: tinc el badall inflammat; badallitis, em temo que no té cura. Si la meua vida és nedar, puc sobreviure sense nedar? I si nedo, m'acabaré ofegant? Curs intensiu de nedar i guardar la roba, qui l'organitzi, es forra. Fins llavors, us proposo unes alternatives viables: nedar vestit, viure despullat.

7. El dia de l'alliberament

«O potser és que no sent res. El Manel no ha entès mai això de les emocions. Pobre.»

Va ser la vida, o els pares, o els amics, o les bufetades, però te les van amputar sense anestèsia - va fer mal, eh, collons com vas plorar! (aleshores, quan encara ploraves)- i ara camines com un mutilat, cobert de cicatrius boterudes que han fet durícia. Alguns diuen que ja vas néixer així, mig faltat, que és la teua personalitat (i llavors sempre surt el pesat de torn amb allò que el temperament és innat però el caràcter no). I que ridícul que et sents quan et trobes a la seva mercè, perquè et dominen, a tu, que pretens tenir-les ben fermades, ensinistrades. Ensinistrar: sempre m'ha semblat que vol dir fer tornar sinistre.

8. Un món sense balances

«Això de la parella és com estar sempre suspès en una balança, cadascuna en un plateret, i quan un puja, l'altre baixa.»

Parella: mecanisme de compensació, màquina equilibradora, realitat per a equilibristes, vivències feixugues, alegries lleugeres. Posa bé el canastró, no facis trampes. Unes tones d'amor, uns quilos de sexe (bastants), uns grams letals d'expectatives. Amunt i avall. I jo ara pujo i tu que baixes, i et llanço un sac de perdons, i em tornes un palet de culpa, i vinga petons, de vegades de cotó, de vegades de plom, els mals dies, petons esmolats com una navalla. I zas, se t'estripa la parella, i tot de vísceres penjant dels plats de la balança. Però no fotem, que això ja t'ho compenso amb unes botifarres, que diu que els cors dels porcs es podrien fer servir en trasplantaments humans, ja no vindrà d'aquí, doncs. Tu tanca els ulls i no miris la sang. I un dia, pam, et quedes sense contrapès i ja t'ho faràs per reinventar-te una nova teoria de la gravetat.

9. A totes

«De reüll, es mira la bragueta del tiet, que li queda una mica més avall de l'altura dels ulls, i és impossible que hi tingui allò allà dins!»

Comparat amb el dels adults, el seu és un món petit, parcial, incompreensible, i mira que s'hi esforça perquè tingui sentit! Busca lògiques i patrons fins allà on no n'hi ha. El cervell s'entesta a fer que tot encaixi, és una maquineta d'endreçar la realitat, però el seu és un món fet de pedaços: trossos del que veu i del que li diuen, interpretacions del que ni veu ni li diuen, sospites i deduccions elaborades amb mirades, xiuxiuejos, silencis sobtats. Un món amb camins tallats i coves fosques on només els grans poden entrar, però ella hi treu el nas quan ningú se n'adona, i dins del seu caparró la distorsió va agafant unes dimensions monstruoses.

10. Un forat ben fondo

«Quines ganes d'esllomar-se per res, de voler dir l'última paraula, quina mena de reivindicació ridícula no és, al cap i a la fi, haver sortit al jardí per podar la figuera en sabatilles.»

Podar una figuera pot ser una manera de venjar-se de la mort i de la vida viscuda, de reivindicar

qui som, de lamentar les vegades que hem claudicat per mandra o per covardia. Tot el que fem està carregat de significats. La metonímia ens plaga la vida. La metàfora és perillosíssima, ho diu Kundera. Us ho dic jo que m'he trencat una cama cantant *Un anno d'amore* (no s'accepten preguntes).

11. Com si fossis immortal

«Vull que baixem sense parar i que no frenis mai.»

Condueixes un vehicle estrany. Va per terra, això ho saps segur. Però t'agrada imaginar que pot volar, navegar, obrir forats de cuc. Té tres pedals, els proves: l'accelerador és el desig; el fre, l'enteniment; l'embragatge, les audàcies. Gosar i canviar de marxa, no sembla gaire difícil. Un vehicle amb deu, vint, trenta marxes. Un vehicle amb marxes infinites. El vertigen d'estimbar-se, la possibilitat de sortir volant o conquerir terres abissals, el somni de ratllar la velocitat de la llum i que el temps s'aturi. Però, ai las!, la por és un fre d'emergència en mans de la raó. Resem perquè se'ns trenqui (o carreguem-nos-el a martellades).

12. Segons fets a la nostra mida

«S'imagina la seva dona obrint-li la porta, fent-li un petó sense ànima, estimant-lo a la seva manera de cabell d'àngel. Tant costa menjar-se el cabell d'àngel i callar? I si te'l donen per esmorzar, per dinar, per berenar, per sopar?»

Que ja no t'agrada el cabell d'àngel? Quina vergonya, quin pecat, quin fracàs! Cada vegada que t'obligues a empassar-te'l perquè no tens el valor de confessar que n'estàs fins als collons del cabell d'àngel, que has tastat la crema i et torna boig, que vols menjar crema cada puto dia de la teva vida, cada vegada que et fiques a dins aquells filaments dolçassos, la covardia et va podrint l'ànima, te la va momificant per poder suportar-ho, fins que arriba el dia del duel, només un en sortirà viu: o tu o el cabell d'àngel. Tu tries.

13. Primer va ser el cavall, després va venir l'escafandre

«Els francesos diuen *un train peut en cacher un autre*, i jo dic que un cavall en pot amagar un altre.»

Esbatanem els ulls, estiguem alerta, agusem l'oïda. Un perill en pot amagar un altre, un desig en pot amagar un altre. La malfiança ens mantindrà amb vida. I tu ho fas, malgrat que ho saps: saps que alguna cosa se t'escaparà, que se t'amagarà darrere una altra i no seràs capaç de veure-la per més que vigilis, perquè tu només tens dos ulls i la realitat té 360 graus i tres dimensions, perquè quan vénen dos trens o dos cavalls, no s'hi pot fer res per aturar-los. Els ulls no et serviran, ja ho deia Rilke: «Tenim dos ulls de més».

CARLOTA GURT

Cavalcarem tota la nit

PREMI MERCÈ RODOREDÀ 2019

ÒMNIUM
LLENGUA CULTURA PAÍS

Proa

Cavalcarem tota la nit (<https://www.grup62.cat/livre-cavalcarem-tota-la-nit/309717>)

© Carlota Gurt Daví, 2020.

Drets exclusius d'aquesta edició: Raval Edicions, SLU, Proa.